

GĂRGĂRIȚA

comedie
satirică
în patru tablouri
de
ION BĂIEȘU

PERSONAJELE

GRĂDESCU, 50 de ani
ELVIRA, 27 de ani
PĂSCULETE, 50 de ani
NUȚI, 19 ani
BUBU, 40 de ani
GIGI, 30 de ani
SOTIR, 35 de ani
VAVA, 30 de ani
GROAPĂ, 50 de ani
VICA, 51 de ani
TURBATU, 50 de ani

A acțiunea se petrece chiar în zilele noastre.

Tabloul 1

Biroul lui Grădescu, șeful cooperației meșteșugărești din orașul B. Tip înalt, masiv, 50 de ani ; cu zece ani în urmă era frumos, dar și acum place femeilor. Vorbește la telefon.

GRĂDESCU : Îmi aranjezi separeul din fund. Atît, două persoane. Nu aprinzi lumina electrică, aprinzi două lumînări roșii. Se începe cu păstrăv, se continuă cu pastramă de gîscă, ficăței de pasăre la tigaie, caș afumat și ceapă verde. Ai prepelițe ? Perfect. Pui două la cuptor. Crocante. Mă, să fie serviciu a-ntîia. că vă belesc ! Vin cu o prințesă. Turcitu, cu acordeonu', să fie pe-aproape. Ce vin aveți ? Mă, voi știți care sînt cele trei calități ale

vinului ? Să fie sec, să fie rece și să fie mult. Ha, ha, ha ! Fir-ați ai dracului de pungăși, mi-ați mincat o avere. Salut ! *(Apasă pe butonul soneriei. Intră Elvira, secretara, blondă, 27 de ani, încă frumoasă, deși a făcut șolduri.)* Fă-mi o cafea.

ELVIRA : E adevărat ce-am auzit ?

GRĂDESCU : Ce-ai auzit ?

ELVIRA : Că-ți ici o altă secretară în locul meu.

GRĂMESCU : Da, ai auzit bine. Îmi iau una mai aspectuoasă. Așa e protocolul : cînd o secretară îmbătrînește, îi ia locul alta mai tînără. Circulația cadrelor.

ELVIRA : Poți să fii atît de nemernic ?
GRĂMESCU : Nu te obrăznic !

ELVIRA : Acum cinci ani, cînd te-am cunoscut, tot așa îmi vorbeai ?

GRĂMESCU : Atunci cînd ai venit la mine pentru angajare, iar eu te-am invitat în aceeași zi la un restaurant în afara orașului, ți-am oferit o găină la ceaun, iar seara tu m-ai invitat la tine acasă, aranjînd cu colega de cameră să doarmă la o prietenă ?

ELVIRA : Da.

GRĂMESCU : Păi de ce-ai făcut asta ? Cine te-a obligat să mă inviți acasă ? Nu bănuiai că o să tabăr pe tine ?

ELVIRA : Altfel nu mă angajai.

GRĂMESCU : Ba da, te angajam. Te angajam și te invitam altă dată la restaurant, peste vreo săptămînă. Iar tu puteai să refuzi, pretinzînd că ești logodită și că-ți iubești logodnicul etc. Iar eu te mai țineam încă vreo săptămînă ca secretară, și pe urmă te mutam în altă parte.

ELVIRA : Nenorocirea e că mă îndrăgostisem de tine din prima zi.

GRĂMESCU : Foarte rău. Trebuia să bănuiești cu cine ai de-a face.

ELVIRA : Aveai farmec, semănai cu un lord englez.

GRĂMESCU : De unde știi tu cum arată un lord englez ?

ELVIRA : Din filme.

GRĂMESCU : Vax ! Am văzut eu unul în carne și oase, la București, la Athenée Palace, cum se scobea în nas... Dar, în sfîrșit, faptul că erai îndrăgostită nu justifică figura odioasă pe care mi-ai făcut-o.

ELVIRA : Ce ți-am făcut ?

GRĂMESCU : Mi-ai făcut un copil.

ELVIRA : Tu ai zis să-l lăsăm.

GRĂMESCU : Pentru că m-ai anunțat în luna a cincea. Ce sperai ? Să mă înșor cu tine ?

ELVIRA : N-ar fi fost normal ?

GRĂMESCU : Și, cu nevastă-mea, în vîrstă de cincizeci și unu de ani, ce să fac ? S-o omor ?

ELVIRA : Ziceai c-ai încercat.

GRĂMESCU : Bineînțeles că am încercat. I-am turnat petrosin în ceai și terebentină în chiftele, m-am făcut că alunec și am împins-o sub un autobuz, nimic. Pînă la urmă, am aranjat cu un amic de la grădina zoologică să-mi împrumute un tigru. Degeaba ! Fiara, în loc s-o mănînce pe ea, a mîncat pisica și s-a săturat. Dar să presupunem că divorțam normal. Mi se dădea un vot de blam, eram

scos din funcție, mă înșuram cu tine și duceam o viață de mizerie. Așa, cel puțin, nu duci lipsă de nimic, îți dau eu de toate.

ELVIRA : Am rămas, la douăzeci și șapte de ani, nemăritată. Din cauza ta.

GRĂMESCU : Ai o mîngîiere : copilul.

ELVIRA : Căruia nu-i dai voie să-ți zică „tată”.

GRĂMESCU : Închipuie-ți că ne-am întîlni pe stradă, eu cu nevastă-mea și tu cu copilul, care mi-ar sări în brațe, urlînd : „Tăticuțule ! Tăticuțule !”

ELVIRA : Așa, preferi să-ți spună „ne-ne”...

GRĂMESCU : Ți-am aranjat un loc bun : coafeză la „Igienă”. Într-o lună, te califici la locul de muncă, scoți două sute pe zi.

ELVIRA : Eu, coafeză ? ! Cu liceul la bază ? ! (Vărsă o lacrimă.) Mi-ai distrus viața !

GRĂMESCU : Hai, hai, fără teatru...

ELVIRA : Am să te blestem !

GRĂMESCU : N-ai decît.

ELVIRA : Să dea Dumnezeu să...

GRĂMESCU : Să ce ? Să mă calce o mașină, să-mi cadă părul, să...

ELVIRA : Nu. Să dea Dumnezeu să-ți pice un control pe cap, ca să te ia dracu' !

GRĂMESCU : Mușcă-ți limba ! Rămîi și tu pe drumuri, ajungi femeie de serviciu. Du-te și fă-mi o cafea.

(Elvira iese. Peste o clipă intră Păsculete, un tip masiv, înalt, cu mustață pe oală, cu ochelari fumurii și cu pălărie vinătorească pe cap. Îi face semn lui Grămescu să se ridice de pe scaun, se așază în locul lui și formează, grăbit, un număr de telefon.)

PĂSCULETE : Alo ! Bucureștiul ? Tu ești, Miți ? Scuză-mă, nu ți-am recunoscut vocea. Șeful e acolo ? Da, eu sînt, Păsculete. (Pauză scurtă.) Da, șefule. La Caracal am terminat aseară. Am dat șapte înși pe mîna procuraturii. Ce să fac ? Să plec la Turnu Severin ? Păi, mai întîi să termin aici. Acum am sosit. Din cîte miros eu, nici aici nu e bine. Îi curăț, bineînțeles. Să trăiți. (Închide telefonul, apoi îl privește lung și semnificativ pe Grămescu. Acesta stă în picioare, încremenit.) Ce e, domnu' Grămescu ? De ce ai rămas pe gînduri ? Nu te așteptai să-ți pice un control ?

GRĂMESCU (profund îngindurat) : Ba da. Mă așteptam. Chestia este alta : că, începînd de azi, eu nu mai pot să fiu ateu. Începînd de azi, eu trebuie să cred în ceva. În psihoză, în me-tempsihoză, parapsihologie, telepatie și alte aiureli supranaturale.

PĂSCULETE : De ce ?
GRĂMESCU : Cu un minut înainte de a intra dumneavoastră, secretara mea...
PĂSCULETE : Căreia i-ai făcut un copil...
GRĂMESCU : De unde știi ?
PĂSCULETE : Am auzit de-alături.
GRĂMESCU : Deci, secretara mea m-a blestemat să-mi pice un control pe cap. Și exact peste un minut ați intrat dumneavoastră ! Ce explicație științifică pot eu să dau acestei întimplări ? E voie să se împlină așa ceva în realitate ?
PĂSCULETE : Într-adevăr, chestia e derutantă și greu de descifrat cu logica obișnuită. Soacra mea avea asemenea însușiri miraculoase. L-a întrebat, odată, pe bărbat-su dacă o înșală, el a zis că nu, iar ea l-a avertizat : „dacă mă minți, o să-ți cadă ceva în cap”. Peste o oră, el a plecat de-acasă și, mergând pe stradă, un țurture l-a despicat în două. În sfârșit, există exemple la infinit. Dar, ca să nu ne luăm cu vorba, să sigilăm, mai întâi, fișetul. (*Scoate un sigiliu și sigilează fișetul, apoi se așază înapoi la birou.*) E posibil ca această secretară să aibă un extraordinar simț al previziunii. Te-a mai blestemat vreodată ?
GRĂMESCU : Am vrut să plec într-o simbrătă la București, fără ea, aveam acolo o altă combinație. N-am ajuns. A deraiat trenul.
PĂSCULETE : E clar ! Ești la mîna ei. Să trecem la ale noastre.
GRĂMESCU : Ați primit vreo sesizare sau e un control de rutină ?
PĂSCULETE : Și una, și alta.
GRĂMESCU : Vreți să spuneți că ați primit ceva note informative ?
PĂSCULETE : Oho !
GRĂMESCU : Și ce se spune în ele ?
PĂSCULETE : Totul.
GRĂMESCU : Adică ce, mai exact ?
PĂSCULETE : Că furați ca-n codru. (*Deschide servieta-diplomat și frunzărește un dosar.*) De pildă, afacerea cu verighetele. Pe urmă, afacerea cu covorele de mină. Cu blănurile de astrahan și bizam. Cu angajările. (*Închide dosarul.*) Știu tot, Grămescule. Ajută-mă să termin mai repede, sînt grăbit, am o afacere cumplită pe cap la Turnu Severin. Plus că sînt obosit peste măsură. Fie-ți milă de mine. Spune tot ce ai pe conștiință, și am să fiu milos cu dumneata.
GRĂMESCU : Ce să am pe conștiință ? Nu am nimic pe conștiință. Știu eu ce fac subalternii mei ? Eu sînt unul singur, ei sînt cîteva mii : blănari, cizmari, croitori, bijutieri, frizeri, meșteșugari... Fiecare răspunde de el.
PĂSCULETE : Și, cam cită șpagă pri-

mești de la ei ? Săptăminal, de pildă. Fii sincer.
GRĂMESCU : Faceți o insinuare care mă jignește.
PĂSCULETE : Vai de mine, nici prin cap nu mi-a trecut să te jignesc ! Eu n-am vrut decît să ne înțelegem omenește. Pentru că, în ultimă instanță, ce sîntem, chiar dacă unul e revizor, iar celălalt șef de cooperatie meșteșugărească ? Sîntem oameni, nu ?
GRĂMESCU : Bineînțeles.
PĂSCULETE (*deschide fișetul și ia un teanc de dosare*) : Roagă pe simpatica și blonda dumitale secretară să-mi facă o cafea amară.
GRĂMESCU : Imediat. (*Cînd să iasă, se întilnește cu Elvira, care aduce, din proprie inițiativă, o cafea. O oprește o clipă și-i șoptește.*) Ține-l de vorbă pînă mă întorc, nu-i da timp să-și bage nasu-n hirtii. (*Iese.*)
ELVIRA : Sînt o ghicitoare : abia ați pronunțat cuvîntul cafea și eu am intrat cu ea pe ușă.
PĂSCULETE (*ii întinde o mînă*) : Am auzit că ai acest dar minunat. Ghicește-mi și mie ceva.
ELVIRA (*plină de surisuri*) : Depinde ce doriți să vă ghicesc... De dragoste, sau de noroc ?
PĂSCULETE : De ambele.
ELVIRA : Ce palmă frumoasă ! (*O cițește.*) Noroc aveți, dar e scurt.
PĂSCULETE : Nu contează, noroc să fie. Dragostea ?
ELVIRA : Vă pindește. E pe-aproape.
PĂSCULETE : Cît de-aproape ? Mai mult de un metru ?
ELVIRA (*cochetează*) : Aproximativ. (*Cei doi rid cu complicitate. Ea se reazemă de birou, provocatoare.*) Am să vă spun o chestie care o să vă șocheze.
PĂSCULETE (*răsfoind dosarele*) : Serios ? !
ELVIRA : Îmi plac bărbații cu mustață. Dar trebuie să fie o mustață cu ade-vărat bărbătească, deasă, stufoasă, aspră. (*Romantică.*) Primul bărbat care m-a sărutat purta o mustață blondă, ca un spic de grîu. Eu aveam paisprezece ani, iar el, patruzeci — cea mai frumoasă vîrstă a unui bărbat. Și-acum simt fiorul divin al mustății care mă gidila pe năsuc. Luna mai abia începuse, liliacul mirosea demențial, pe cer strălucea o lună aurie, dar el era înșurat, cu doi copii. Fiți sincer, aveți succes la femei ?
PĂSCULETE : Probabil că da, dar n-am încercat.
ELVIRA : O ! De ce ?
PĂSCULETE : Sînt timid.
ELVIRA : Cu ochii aceștia negri ca focul ? ! (*Reduce distanța.*) Mai lasă dracului dosarele-alea. Am cei mai pietroși sini din municipiu. Deseară

- sînt singurî, fac focul în sobă, trimite copilul la mama. Să nu aduci decît flori. Trandafiri albi.
- PĂSCULETE : Deseară nu pot. Sînt ocupat. Poate, mîine seară. După ce-l bag pe șeful tău la pușcărie.
- ELVIRA : La pușcărie ?! De ce ?
- PĂSCULETE : Ți se pare că n-a furat suficient ?
- ELVIRA : El nu fură.
- PĂSCULETE : Primește.
- ELVIRA : E normal. Dar să știi că e un domn. N-are studii, e bădăran uneori, dar cînd vrea, se poartă ca un lord. Te rog să nu-i faci vreun rău. Te rog eu. (*I se așază pe genunchi și îl înlanțuie cu mîinile pe după gît.*) N-o să regreți.
- PĂSCULETE : Trebuie să-mi fac datoria.
- ELVIRA : Datoria, față de cine ? Față de stat ? Dacă-l dai pe el în gît, îți dă statul ceva în plus ? O primă ? O corație ?
- PĂSCULETE : Nimic.
- ELVIRA : Ești înșurat ?
- PĂSCULETE : Divorțat.
- ELVIRA : Îmi plac bărbații divorțați, pentru că sînt căliți în suferință, au cunoscut înfrîngerea, deziluzia, resemnarea. Cînd am dat examen la Institutul de teatru — nu știai că am vrut să mă fac actriță ? — le-am spus monologul femeii părăsite. Un monolog de... Autorul l-am uitat, n-are importanță. Plîngea comisia în hohote. Într-un fel sau altul, toți sîntem singuri pe această lume. (*Varsă o lacrimă.*) Dacă ai ști cît de nefericită sînt... N-am un om de suflet lingă mine, căruia să-i fac o mărturisire intimă, să-l scol noaptea la telefon ca să-i spun că l-am visat, să-i recit o strofă de Eminescu sau Topîrceanu... Dacă ai ști ce grea e viața în provincie ! Toți te cunosc, toți sînt cu ochii pe tine. Aș vrea să evadiez, dar n-am unde și cu cine.
- PĂSCULETE : Poate că ar fi bine să cobori, totuși, de pe genunchii mei. Să nu ne surprindă șeful tău. Poate s-ar supăra și te-ar persecuta.
- ELVIRA : Pe mine ?! Îl am la degetul mic.
- PĂSCULETE : Serios ?
- ELVIRA : Știu totul despre el. Dacă deschiid gura, îl distrug.
- PĂSCULETE : N-ar fi frumos din partea dumitale. Aveți un copil împreună.
- ELVIRA : La copil mă gîndesc și eu. Îi seamănă leit.
- PĂSCULETE : Te întreb o chestie, din simplă curiozitate. Știu că are un milion, partea lui. Știu că i s-au făcut mai multe percheziții și că nu s-a găsit nimic. Unde-l ascunde ?
- ELVIRA : Ce-mi dai ?
- PĂSCULETE : Vedem noi. Discutăm deseară. Mi-ai făcut o invitație. Poate, sîmbătă și duminică, îmi faci o vizită la București...
- ELVIRA (*enigmatică*) : Există un fotbalist care se cheamă Dudu ?
- PĂSCULETE : Da.
- ELVIRA : Mă duc. A venit. (*Iese, misterioasă.*)
- PĂSCULETE (*îngîndurat*) : Dudu...
- GRĂDESCU (*întră grăbit, gîfînd, a alergat*) : Sper că nu v-ați plictisit în lipsa mea ?
- PĂSCULETE : Nu. Deloc. Ai o secretară șarmantă și inteligentă.
- GRĂDESCU : Am fost să aranjez cu masa de prînz. E un han în apropierea orașului, are pui la ceaun, păstrăvi și un vin sec și vechi.
- PĂSCULETE : Mulțumesc, eu nu beau decît un ceai cu o felie de piine prăjită, sînt bolnav de stomac.
- GRĂDESCU : Îmi pare rău...
- PĂSCULETE : Asta-i situația. (*Grădescu pune pe birou, cu discreție, un pachetel învelit în hîrtie albă.*) Ce-i asta ?
- GRĂDESCU : Ca să aveți pentru ceai și piine prăjită.
- PĂSCULETE (*desface pachetul și desoperă un teanc de sute*) : Ce-i asta ? Nu înțeleg.
- GRĂDESCU : O atenție. Sîntem oameni... Dumneavoastră ați spus-o.
- PĂSCULETE (*se ridică, indignat*) : Auzi, dumneata ești un bandit și un provocator ! Vrei să-mi dai mită, ca să mă bagi pe urmă la pușcărie ! Fii sincer, asta urmărești ?
- GRĂDESCU : Doamne ferește !
- PĂSCULETE : La să vedem, le-ai însemnat cu acul ? Ți-ai notat seria ?
- GRĂDESCU : Domnu' Păsculete, ce dracu', dom'le, cum să fac eu așa ceva ? ! Nu m-ar bate Dumnezeu ?
- PĂSCULETE : Sînt de douăzeci de ani revizor, dar n-am luat un capăt de ață, deși mi s-au oferit milioane. Un capăt de ață n-am luat ! Mai bine mănînc biscuiți decît să iau mită, prefer să umblu un an cu aceeași pereche de pantofi, să n-am un covor în casă, un tablou, o mobilă !
- GRĂDESCU : Nu mă înțelegeți greșit. A fost pur și simplu un gest...
- PĂSCULETE : Ce-ți închipui ? Că toți sînt corupți, ca voi ? Că toți fură ca voi ? (*Se întoarce la birou.*) Ia să văd, de curiozitate, cu cît voiai să mă momești. (*Numără banii.*)
- GRĂDESCU : Nu-i mai numărați ! Sînt zece mii.
- PĂSCULETE : Va să zică, după părerea dumitale, asta e prețul la care poate fi cumpărată cîntea unui revizor contabil ? Mulțumesc.
- GRĂDESCU : Nu mă înțelegeți greșit. Asta nu e decît un mizilic, o gustare,

- un antreu. Sigur că pe urmă stăm de vorbă, discutăm. În acest scop vă și invitaseam să luăm masa împreună. Nu trebuie să vă supărați. Nu e așa ultimul meu cuvânt. *(Se scotocește prin buzunare și mai pune pe masă un teanc de sute.)*
- PĂSCULETE :** Grămescule, încetează ! Încetează cu vorbăria asta găunoasă ! Din clipa asta, în ochii mei nu mai ești doar un individ corupt pină-n măduva oaselor, ci și un tip meschin, mărunt, rapace. Ce e cu... Dudu ?
- GRĂMESCU :** Care Dudu ?
- PĂSCULETE :** Știi tu mai bine. Zi de bună-voie.
- GRĂMESCU :** Vă referiți la om sau la pom ?
- PĂSCULETE :** Dumneata nu-mi pune mie întrebări. Dumneata răspunde !
- GRĂMESCU :** Probabil vă referiți la faptul că am un dud în curte.
- PĂSCULETE :** Exact. *(Revelație.)* Ce se ascunde sub acest dud ?
- GRĂMESCU *(tulburat)* :** Ce să se ascundă ? Nimic. Pămint. *(Deschide un sertar și mai pune un teanc de sute pe masă.)*
- PĂSCULETE :** Ia zi, cit iei pentru o angajare ? *(Grămescu e ocupat, cotrobăie prin sertare, printre dosare, de unde scoate teancuri de sute, pe care le numără și le așază pe birou, în fața lui Păsculete.)* Din afacerea cu verighele cit îți ieșit ?
- GRĂMESCU *(istovit)* :** Asla e tot. Cinci-zeci de mii.
- PĂSCULETE *(se ridică și-l ia de gît)* :** Ascultă, mă. nemernicule ! Voi furați cu milioanele, și mie-mi arunci cu praf în ochi, drept recompensă că nu vă bag la pușcărie ? Cum îți permiți ?
- GRĂMESCU *(speriat)* :** Cît ?
- PĂSCULETE :** O sută de mii.
- GRĂMESCU *(stă citeva clipe pe ginduri, apoi ia o carte din raft și o deschide ; cartea e, de fapt, o casetă, din care scoate un teanc impresionant de sute)* :** Îi țineam pentru un caz de Doamne ferește. Iată că le-a venit sorocul.
- PĂSCULETE *(ia teancul de bani și-l numără cu scrupulozitate)* :** Lipsesc două sute.
- GRĂMESCU :** La o sută de mii...
- PĂSCULETE :** Hai, mai pune două sute.
- GRĂMESCU :** Nu mai am nici cinci bani.
- PĂSCULETE *(nervos)* :** Atunci, ia-i înapoi și du-te dracului ! *(Aruncă banii pe jos.)*
- GRĂMESCU *(adună banii)* :** Pe cuvîntul meu că nu mai am.
- PĂSCULETE :** Împrumută-te. *(Grămescu iese și se întoarce imediat cu două sute.)* Mersi. *(Pune banii în servietă-diplomat.)* Auzi, Grămescule ? Părearea mea e să vă lăsați de prostii. *(Se ridică să plece.)* Întîmplător, îmi ești simpatic și te-am salvat, dar vine unul al dracului, care vă nenorocește, înfundată pușcăria. Plus aspectul moral al trebii ; gîndiți-vă că voi luați banii din buzunarul unor oameni simpli.
- GRĂMESCU :** Fură și unii oameni simpli. Dacă n-ar fura, de unde ar da ? De ce un chelner sau un frizer, cînd vrea să fie angajat la un local de lux, vine cu șpaga de zece mii ? Pentru că știe c-o să-i scoată înzecit. Nu-i văitați pe oamenii simpli, se descurcă.
- PĂSCULETE :** Dragul meu, să nu generalizăm. Învăță de la mine : cel mai periculos lucru e să generalizezi. Mai periculos decît dacă ai înjura în gura mare. Noi trebuie să pornim de la ideea că oamenii sînt buni și cinstiți și că munca și banul lor merită respectul nostru. Spune-le și subalternilor dumitale să-și bage mințile în cap, să nu mai fie lacomi, să renunțe la pungăși și bacșișuri. Altfel, odată și-odată, o pătesc. La revedere și cu bine. Multă sănătate. *(Iese, dar se întoarce peste o clipă.)* Dacă sună de la centrală și întreabă de mine, spui c-am terminat treaba aici și c-am plecat la Turnu Severin. *(În șoaptă.)* Și, fii atent : secretara te latră. Fără să vrea, din prostie.
- GRĂMESCU *(tot în șoaptă)* :** O schimb chiar astăzi.
- PĂSCULETE :** Neapărat. *(Iese.)*

Tabloul 2

Același decor. Grămescu apasă pe buton. Intră noua secretară, nouăsprezece ani, brunetă, trup perfect.

- GRĂMESCU *(se luminează)* :** Cum te simți, iubita mea, în prima zi de serviciu ?
- NUȚI :** Minunat. Îmi place telefonul, că are butoane. Încă nu le-am învățat pe toate.

- GRĂMESCU *(o stringe în brațe)* :** O să le-nveți. Totul se învață.
- NUȚI :** Am început să bat la mașină. Știi deja patru litere și două cifre.
- GRĂMESCU :** Ești grozavă ! Deseară ieșim la „Hanul cu prepeleac”. O să

mincă păstrăv. Și pastrămă de giscă.
Și prepeliță. Ai mai mincat vreodată
prepeliță ?

NUȚI (*fată simplă, provenită dintr-o familie simplă*) : Nu. Am mincat porumbel. Tata îi prindea și mama îi făcea ciulama. Dar sint moartă după păstrăv. Și după escalop cu ciuperci. Auzi ? Și n-o să ne vadă nimeni ?

GRĂDESCU : Cine să ne vadă ?

NUȚI : Soția ta.

GRĂDESCU : Ți-e frică ?

NUȚI : N-aș vrea să ai probleme din cauza mea. Eu nu mă formalizez. Am fugit până acum de trei ori pe balcon, iar odată una a vrut să mă păruiască în local. Am chemat-o la toaletă și am făcut cu ea un meci de jiujiu, de-a luat-o bărbat-su pe brațe. Vrei să-ți arăt ? (*Îi face o „figură” fulgerătoare și-l aruncă la podea.*)

GRĂDESCU (*se ridică cu greu*) : Dragă Nuți, ești grozavă, dar nu trebuia să te obosești, te credeam pe cuvânt.

NUȚI : La mine în mahala toți șmecherii mă ocolesc. Am o lovitură mortală. (*Face un gest de atac, dar Grădescu are timp să se refugieze în spatele biroului, prudent.*)

GRĂDESCU : Te rog ! Nu e cazul. Du-te și fă-mi o cafea.

NUȚI : Cum se face ? Pun cafea, pun apă...

GRĂDESCU : Întii pui apă și pe urmă cafea. Așezi ibricul pe reșou și aștepti.

NUȚI : Ce ?

GRĂDESCU : Să dea în clocot.

NUȚI : Ochei ! Altceva, ce mai am de făcut ?

GRĂDESCU : Nimic. Răspunzi la telefon, faci cafele și, dacă e cazul, bați cite-o adresă la mașină. Asta, mai tirziu, cînd o să înveți.

NUȚI : Și ce leafă o să am ?

GRĂDESCU : O mie patru sute.

NUȚI : O mie patru sute ? ! Cu trupul meu perfect și cu ochii mei verzi, cu care am înnebunit orașul ? Fără trei mii nici nu concep, plec în cinci minute, am o propunere serioasă de recepționeră.

GRĂDESCU : Draga mea, gîndește-te că nu ai decît opt clase elementare, și că trei mii are contabilul-șef, cu studii superioare.

NUȚI : Atunci, deseară ieși cu contabilul-șef, mîncîndu cu el păstrăv și escalop cu ciuperci ! (*Dă să iasă, indignată.*)

GRĂDESCU : Nuți ! Stai, dragă, nu te enerva. Pe tine te interesează cît iei pe statul de plată, sau în mină ?

NUȚI : Pe stat, pentru că asta contează la pensie. Știu de la mama.

GRĂDESCU : Bine, o să rezolv și asta. Du-te și fă cafeluța. Și cheamă băieții.

NUȚI : Sint aici.

GRĂDESCU : Dă-le brinci înăuntru. (*Nuți iese. Intră patru bărbați : Bubu, Gigi, Sotir și Vava. Unii sint mai slabi și mai tineri, alții mai bătrîni și mai grași ; sau invers.*)

CEI PATRU : Să trăiești, nașule !

(*Grădescu tace ; se gîndește.*)

BUBU (*omul glumeț*) : Nașule, vrei să-ți spun una bună ?

GRĂDESCU : Spune.

BUBU : Știi cum scapă un om de vîrsta dumitale de holeră ?

GRĂDESCU : Cum ?

BUBU : Ia o lepră de nouășpe ani. (*Se ride cu poftă.*)

GRĂDESCU : Nu faceți bancuri proaste, o iubesc sincer.

GIGI : Merită. Arată ca focul.

SOTIR : Să-ți trăiască. Dacă o vede nașa, face dalac.

VAVA : De unde-ai scos-o ?

GRĂDESCU : Era picoliță la „Căprioara” și-am făcut schimb cu responsabilul : i-am dat o blondă de douăzeci și șapte și-un borcan cu „Loz în plic”.

BUBU : Ai ieșit în cîștig. (*Pune un plic pe birou.*)

GRĂDESCU : Ce-i aici ?

BUBU : Trei babe.

GRĂDESCU : Numai atît ?

BUBU : Am avut o săptămînă de belea. Cîșpe comenzi, și restul — reparații. Oamenii se îmbracă de gata.

GIGI (*pune plicul*) : Mi s-au stricat la argăseală zece pielicele de astrahan, am dat din buzunar o groază de bani.

SOTIR (*pune plicul*) : Cinci bucăți. Am intrat în postul mare, nu se mai însoară nimeni, nu se mai comandă verighete.

VAVA (*pune plicul*) : Șapte mii. Sezon reușit. Se-apropie sărbătorile, toată lumea se tunde, se coafează și se frecționează.

GRĂDESCU (*intunecat și sever*) : Deci, trei și cu trei — șase, șase și cu patru — zece, și cu șapte — șaptespe. Îmi mai trebuie optzeci și trei de mii. (*Pauză.*) Ați auzit bine : îmi mai trebuie încă optzeci și trei de mii. N-ați aflat că am avut un control de la centrală ?

VAVA : Mi-a spus Elvira.

GRĂDESCU : Era un revizor contabil care știa tot. Tot. Dacă nu-i burdușeam servieta cu sute, în două zile eram legați. Sper că nu vreți să dau banii din buzunarul meu ?

GIGI : Doamne ferește ! Punem mină de la mină și, peste un ceas, îi ai.

GRĂDESCU : Altădată, la un control ca ăsta, scăpam cu cel mult zece mii.

Acum, mi-a luat-o sută de mii. Jaf.
VAVA : Ce să-i faci, nașule... Cine nu dă, nu are.

SOTIR : Ne scoatem noi pîrleala.

GRĂMESCU : Începînd de azi, sistați orice combinație. Toți sînt cu ochii pe noi. Am fost turnați.

BUBU : Nu se poate !

GRĂMESCU : Știu sigur. Ascundeți banii, aurul, casetofonele și tot ce-aveți. Nu țineți nimic la vedere.

GIGI : Eu am pus totul într-un butoi cu varză.

BUBU : Eu i-am pus sub faianță.

VAVA : Eu, în cușca ciinelui. E lup. Omoară și-un bou.

GRĂMESCU : Am spus și nu mai repet : nu țineți nimic în casă. Eventual, duceți banii și obiectele la oameni de încredere.

BUBU : De cine poți fi sigur ? Acum cinci ani, i-am lăsat unui văr primar o sută de mii. I-am văzut cum v-ați văzut voi ceafa. Zice că i-a ascuns în sobă, c-a uitat și c-a făcut focul. „Vreau să văd scrumul”, i-am zis. *(Către Grănescu.)* Dumneata unde-i ții ?

GRĂMESCU : În pămînt, dar trebuie să-i scot. Cineva m-a lătrat. *(Pauză și îngîndurare.)*

VAVA : Nașule, și zici să nu ne mai lipim de nimic ?

GRĂMESCU : Categorie.

SOTIR : Și, ce dracu' fac ? Leafa de-abia mi-ajunge pentru Kent.

GRĂMESCU : Fumezi „Carpați”.

BUBU : Eu mă gîndesc tot timpul cine a putut să toarne. Dacă-l aflu, bag cuțitu-n el.

GRĂMESCU : Sînt mai mulți. Nu-i știu, dar îi bănuiesc. Subalterni mărunți și invidioși.

BUBU : Pe toți i-am omenit.

GRĂMESCU : Nu contează. Poți să te porți oricît de frumos cu ei, tot te urăsc. Revizorul avea un dosar întreg cu informări scrise. Trebuia să-l oblig să le rupă în fața mea.

VAVA : La suma care i-ai dat-o, era obligat să ți le dea. Măcar știam de cine să ne păzim.

GRĂMESCU : Oricum, pentru un timp, trebuie să ne abținem.

BUBU : Eu nu pot.

GRĂMESCU : De ce ?

BUBU : Nu pot. Dacă nu le dau voie la băieți să-și facă blaturile, nu mă mai înțeleg cu ei. Adică, nu mai vin la serviciu, lucrează pe cont propriu, și eu trebuie să trag obloanele.

GIGI : Și eu la fel. Dacă i-am obișnuit așa, nu-i mai pot opri.

GRĂMESCU : Și dacă vă prinde ?

GIGI : Dacă ne prinde, ne prinde.

GRĂMESCU : Da, dar cădem toți. *(Pauză.)*

VAVA : Nașule, eu zic așa : în caz de vreo nenorocire, ici totul asupra matală.

GRĂMESCU : De ce ?

VAVA : Așa e bine. În primul rînd, mata ai alte relații și altă minte, că de-ai ești șef. În al doilea rînd, ce rost are să intrăm și noi în rahat ? Dacă sîntem afară, avem grijă să nu-ți lipsească nimic acolo : mîncărică, țigărele, băuturici. Mi-a spus cumnatul-miu, care a fost doi ani jumate înăuntru : dai bani afară, și mafia noastră aranjează să ai tot ce dorești, ca la „Capșa”.

GIGI : Eu ți asigur nașei o sumă fixă lunară, inclusiv cumpărăturile.

BUBU : Eu mă ocup de fată. Dacă nu intră la facultate, o mărit cu un nepot dentist din Buzău.

SOTIR : Eu mă ocup de avocați și de recurs.

GRĂMESCU : Mai bine să batem în lemn. *(Toți cinci bat în diferite obiecte de lemn. Intră Nuți cu cafeaua. Merge încet și solemn, ca o preoteasă egipteană care duce un obiect sacru. După cîțiva pași, se împiedică și scapă ceașca. Cafeaua se varsă, dar ceașca nu se sparge.)*

NUȚI : Fac alta.

GRĂMESCU : Mulțumesc, nu mai vreau. Te duci miine la dînsul *(arată spre Bubu)*, să-ți facă două rochii, dar nu prea scurte, să nu se uite lumea după tine ca la panaramă, și un taior de seară. Sotire, ia-i măsura și fă-i un inel cu safir, 18 carate, să fie artă.

NUȚI : Mersi.

GRĂMESCU : M-a căutat cineva ?

NUȚI : Așteaptă un individ cu barbă. M-a întrebat ce vechime am în cîmpul muncii, ce telefon am acasă, ce mîncare de sint așa frumoasă și la ce oră să mă aștepte la barul „Intim”. I-am zis : „Puile, te-ai clasat din start pe locul doi : nu-mi plac bărbile, mă gîdilă”.

GRĂMESCU : Cine e măgarul ?

NUȚI : Mi-a zis că e revizor de la București.

(Toți se privesc incremenți. Bubu ia ceașca de cafea și o trîntește de podea, făcînd-o țîndări.)

BUBU : Poate spargem ghinionul.

GRĂMESCU *(în panică)* : Ieșiți pe ușa asta. Repede.

VAVA : Nașule, vezi ce faci. Nu ne lăsa.

GIGI : O să am grijă de nașa cu de mama mea.

BUBU : Îți mărit fata. Îi fac nuntă mare.

SOTIR : Iau avocați de la București, te bag în amnistie.

GRĂMESCU *(emoționat)* : Aveți încredere-n mine. Vă iubesc prea mult ca

să nu vă apăr. Dacă va fi cazul, mă sacrific pentru voi. (Cei patru au lacrimi în ochi. Tulburați peste măsură, se reped să-i sărute mina, după care ies pe o ușă dosnică. Grănescu

rămîne singur, cu capul în mîini, zdrobit sufletește.) Ce se întîmplă cu mine? Sînt în anul morții? M-a ajuns blestemul Elvirei? Descară și duc un buchet de trandafiri albi și-i spun copilului să-mi zică „tată“.

Tabloul 3

Același decor. Intră revizorul Groapă, înalt, cu barbă și mustață, figură de om blind și cumsecade.

GROAPĂ (solemn): Sînt revizorul contabil Groapă de la Centrală. (Scoate o legitimație pe care i-o pune în față lui Grănescu. Acesta o studiază îndelung.)

GROAPĂ (după ce-i înapoiază legitimația): Luați loc.

GROAPĂ Mulțumesc.

GRĂNESCU: Cu ce pot să vă fiu de folos? Doriți o cafea?

GROAPĂ: Amăruie.

GRĂNESCU (sună; intră Nuți): Două cafele amărui. (Nuți iese.)

GROAPĂ: Drăguță secretară. Aveți gust.

GRĂNESCU (flatat): Mulțumesc.

GROAPĂ: Deși, fiind atît de tinăra, poate deveni periculoasă. Am un cumnat care și-a pierdut funcția din cauza secretarei. A trebuit să se însoare cu ea. Iar acum îl înșală pe rupele. Am auzit că secretarele trebuie să îndeplinească, obligatoriu, două condiții: să aibă peste patruzeci și cinci de ani și să aibă dosar bun.

GRĂNESCU: Era suficientă o singură condiție.

GROAPĂ: Nu-mi aduc aminte dacă am mai fost pe-aici, în control, sau nu.

GRĂNESCU: De cînd sînt eu, nu v-am văzut niciodată. E un control obișnuit?

GROAPĂ: Da. Absolut obișnuit. Sînt în turneu prin vreo patru județe. Aveți ceva probleme deosebite?

GRĂNESCU: Nu. Totul merge normal.

GROAPĂ: Reclamații din partea clienților?

GRĂNESCU: A fost una, acum cîteva luni, dar s-a rezolvat. Un măcelar care a comandat niște inele, între timp s-a îngrășat și nu-i mai intrau în deget. În rest, nimic.

GROAPĂ: Înseamnă c-o să termin repede. Am niște probleme complicate în familie, trebuie neapărat să ajung acasă în cîteva zile. Am să lucrez aici, la dumneavoastră, în birou, e mai comod. Să-mi aduceți dosarele cu co-

menzile, încasările, livrările de materiale și... cam atît.

GRĂNESCU: Imediat vă pun la dispoziție toate documentele. Dar, mai întii, vreau să vă întreb ceva.

GROAPĂ: Vă rog.

GRĂNESCU: La dumneavoastră se obișnuiește să se facă două controale în aceeași zi și în același loc?

GROAPĂ: N-am înțeles.

GRĂNESCU: Azi a mai fost un revizor contabil de la Centrală.

GROAPĂ: Unde?

GRĂNESCU: Aici.

GROAPĂ: Nu se poate. Cum îl cheamă?

GRĂNESCU: Păsculete.

GROAPĂ: Păsculete?! Poate era de-aici, de la județ.

GRĂNESCU: Nu, era de la București.

GROAPĂ: Îmi pare rău, dar în corpul nostru de revizori — care, după reducerea schemei, e format din cinci oameni, mari și lați — nu există un asemenea nume.

GRĂNESCU: Pe secretara șefului dumneavoastră o cheamă Miți?

GROAPĂ: Nu. Geta.

GRĂNESCU: A vorbit, de-aici, cu o secretară.

GROAPĂ (nedumerit): Ciudată chestie. Cum arăta tipul?

GRĂNESCU: Cu mustață pe oală și cu ochelari fumurii.

GROAPĂ: N-avem așa ceva. I-ați văzut legitimația?

GRĂNESCU: Din păcate, nu.

GROAPĂ: E clar. Era un escroc.

GRĂNESCU: Nu părea.

GROAPĂ: Bineînțeles că nu părea. Escrocul, dacă nu-și joacă bine rolul și dacă nu e crezut, a pierdut partida, ajunge pe mina Miliției. Credeți că e primul caz? În București au prins de curînd pe unul care avea o legitimație falsă de la Sanepid. I-au găsit acasă un milion. Altul se dădea drept ziarist și lua mîntă mii de lei pe zi, amenințînd în dreptă și-n stînga că-i demască în presă. În ultimul timp, sînt atîția es-

- croci, că te-apucă groaza. Au un tucup rar întâlnit. Se dau drept doctori, procurori, ofițeri de miliție, pompieri...
- GRĂMESCU** : Deci, credeți că e vorba de un escroc ?
- GROAPĂ** : Categorie. Nu avem nici un Păsculete și nici un revizor cu mustața pe oală.
- GRĂMESCU** (*profund îngindurat*) : E de necrezut în cel hal a putut să mă păcălească ! De necrezut. Sint un idiot fără pereche. De ce nu i-am cerut legitimația ? (*Pumni în cap.*)
- GROAPĂ** : Putea foarte bine să aibă o legitimație falsă, și nu v-ați fi dat seama de nimic. Problema e alta : cred că știu cine este individul. Cînd veneam de la București, acum vreo cinci zile, eram în compartiment cu un coleg care mergea spre Timișoara și cu care am discutat tot felul de probleme de serviciu, fără să observăm că vizavi de noi era un tip care se făcea că citește ziarul. Asta a fost tipul. Cu mustața pe oală și cu ochelari colorați. A tras cu urechea, a prins ideea, din zbor, și-a mers la sigur. Mai ales că, din întîmplare, colegul meu vă cunoștea, și v-a pronunțat numele.
- GRĂMESCU** : Ce prostie am putut să fac, Doamne !
- GROAPĂ** : V-a cerut mult ?
- GRĂMESCU** : Enorm.
- GROAPĂ** : Și i-ați dat.
- GRĂMESCU** : Da.
- GROAPĂ** : Cît ?
- GRĂMESCU** : Mi-e și rușine să vă spun. M-a șantajat ca un gangster, pînă mi-a luat și pielea de pe mine. Cred că am să ies la pensie pe cale medicală, nu se mai poate. Prea mă jecmănesc toți. Dumncavoastră, domnu' Groapă, nici nu vă imaginați, probabil, cît trebuie să dau în fiecare zi. În fiecare zi ! Și nu numai șefului, ci și rudelor lui, prietenilor, prietenilor lui, prietenilor prietenilor lui. Acum o săptămînă, mi-a trimis o rudă — cu nevasta, cu soacra și cu doi copii — să-i țin la o cabană de vinătoare, pe mîncare, dormit și băutură, iar la plecarea să le umplu și portbagajul cu pește și vinat. Le-am plătit și benzina.
- GROAPĂ** : Vă înțeleg perfect. Asta e tradiția la noi : cu cît e subalternul mai darnic, cu-atît e șeful mai lacom. Păi ce, credeți că eu mă duc vreodată cu mina goală la el, cînd vin dintr-o deplasare ? Un calup de țigări străine, un borcan cu icre, un fazan, o rață sălbatică... Data trecută, mi-a cerut un sac cu gogoșari. Dar nu mi-ați spus cît v-a luat escrocul.
- GRĂMESCU** (*jenat*) : O sută de mii.
- GROAPĂ** (*oripilat*) : Nu se poate !
- GRĂMESCU** : Vă jur pe copilul meu.
- GROAPĂ** : E fantastic ! Afta nerușinare n-am pomenit de cînd sint. De fapt, nu știu de ce ma mir. Se fură...
- GRĂMESCU** : La noi nu se dau lovituri mari, nu se sparg bănci, seifuri, case de bani, cu tîmbălău și vîrsări de sînge ; se lucrează cu bucata. Un vecin de-al meu, de pildă, a furat un strung. Cum ? Azi un șurub, mîine un șurub, pînă l-a adus acasă întreg. Făcea cuțite și tirbușoane și scotea două sute pe zi. Nu-l prindea, dacă vecinul lui nu încerca aceeași figură și nu intra în concurență cu el.
- GROAPĂ** : Am avut și eu un vecin care a fost prins cu un milion sub parchet. Ce meserie credeți că avea tipul, ca să strîngă un milion ? Vindea sirop. Cum, domnule, un milion, din sirop ? !
- GRĂMESCU** : E posibil ! Totul e să ai răbdare. Și idei.
- GROAPĂ** : Bine ați zis. Idei trebuie să ai. Cum fura un barman whisky din sticle, fără să le deschidă ? Vă dă prin minte ?
- GRĂMESCU** : Cunosc sistemul. Scotea lichidul cu o seringă, înfigînd acul prin dop. Pe urmă, punea apă, tot cu seringă.
- GROAPĂ** : Exact. Nu e formidabil ?
- GRĂMESCU** : Sint hoții și mai ingenioase.
- GROAPĂ** : Ghinionul lor e că-și dau repede în petec. Pe milionarul cu siropul, știți cum l-au prins ?
- GRĂMESCU** : Nu.
- GROAPĂ** : Individul avea un tabiet : se ducea, o dată pe săptămînă, la „Intercontinental“, cu nevastă-sa, și comanda un kil de icre negre și un kil de vinul casei. Cînd l-au săltat băieții, omul a argumentat în felul următor : „domnule, eu beau un vin mai ieftin, ca să-mi pot permite să mîncînc caviar“.
- GRĂMESCU** : Normal.
- GROAPĂ** : Credeți că toată lumea fură ?
- GRĂMESCU** : Nu. Există și oameni care nu fură. Dar ce credeți că fac respectivii, tot timpul ? Se gîndesc la tot felul de combinații...
- GROAPĂ** : Ne-am luat cu vorba, și eu am afta treabă... Ce-i cu cafeluța aia amăruie ?
- GRĂMESCU** (*sună și intră Nuți*) : Ce-i cu cafeluțele alea ?
- NUȚI** : S-a întrerupt curentul și le fac la luminare. Mai durează puțin. (*Iese.*)
- GROAPĂ** : Nostimă puștoaică ! Și inteligentă. Am schimbat cu ea cîteva cuvinte și mi-a dat niște replici pline de săvoare. Problema e : merită să riști pentru o asemenea ființă ? Unii zic că da, pentru că bătrînețea e foarte aproape și-o să rămînem doar cu amintirile și regretele ; alții zic că

- nu-i decît o amăgire. O să mă apuc
și eu de treabă. Îmi aduceți dosarele ?
- GRĂMESCU (*meditează îndelung*) : Dom-
nu' Groapă, vă văd un om serios, cum-
secade și cînstit. Ați văzut că și eu am
fost cu dumneavoastră sincer, nu v-am
ascuns nimic, de parcă mi-ați fi prie-
ten de cînd lumea, sau rudă apropiată.
- GROAPĂ : Într-adevăr, sinceritatea dumi-
tale m-a tușat, realmente. Mulțumesc
pentru încredere.
- GRĂMESCU : De aceea, eu vă propun să
discutăm deschis. N-are rost să mai
bijbiți prin toate hîrtoagele, că tot
acolo ajungem. Spuneți-mi cît, și în-
cheiem povestea.
- GROAPĂ : Adică, cum, „cît” ?
- GRĂMESCU : Adică, cît doriți.
- GROAPĂ : Ce să doresc ?
- GRĂMESCU : Domnu' Groapă, ce dracu',
dom'le, chiar nu pricepeți aluzia mea,
destul de străvezie ?
- GROAPĂ : Ce să pricep, dragul meu ?
- GRĂMESCU : Că vreau să vă omenesc.
Spuneți-mi de cîți lei aveți nevoie ?
- GROAPĂ : N-am nevoie de nici un leu.
- GRĂMESCU : Nimic — nimic ?
- GROAPĂ : Nimic. După ce v-a jecmănit
escrocul ăla, fără pic de rușine, asta
ar mai lipsi, să vă storc și eu de bani.
- GRĂMESCU : Dumneavoastră n-aveți nici
o vină. De niște bani mai fac eu rost,
mă împrumut în dreapta și-n stînga.
Zău, să vă dau, totuși, ceva, cît de
cît. Zece mii e bine ?
- GROAPĂ : Zece mii de ce ?
- GRĂMESCU : De lei.
- GROAPĂ : Nu. (*Confidențial.*) Dacă poți,
dă-mi zece mii de dolari.
- GRĂMESCU : Dolari ? !
- GROAPĂ : Da. Am o nevoie groaznică de
zece mii de dolari. Groaznică. Mi s-a
întîmplat o nenorocire în familie : so-
ția mea a surzit, nu mai aude nimic,
nimic. Trebuie s-o duc în Elveția,
pentru operație. Am nevoie de valută.
Ce mă fac ? Ajută-mă !
- GRĂMESCU : Cu mare plăcere, dar de
unde dolari ?
- GROAPĂ : Pot să fie și franci elvețieni,
franci francezi, lire italiene, șilingi
austrieci, orice, valută forte să fie.
Dacă n-o operezi luna asta, totul e pier-
dut, e în stare să se sinucidă. Vă măr-
turisesc din adîncul sufletului meu că
e o femeie minunată, cu care sînt de
douăzeci și cinci de ani împreună, mi-a
făcut trei copii superbi și mi s-a de-
votat pînă la uitarea de sine. Aveți și
dumneavoastră o soție, și sînt sigur că
ați face orice pentru ea, dacă i-ar fi
viața în pericol.
- GRĂMESCU : Bineînțeles. (*Pauză.*) Aș
vrea foarte mult să vă ajut, vă înțe-
leg, dar...
- GROAPĂ : Să știți că n-am să vă uit
niciodată. Poate o să mai avem ne-
voie unul de altul, în viață.
- GRĂMESCU : Sînt convins. Uitați, mă duc
să văd ce se poate face, am să mă
interesez la diferite persoane. Aștep-
tați-mă aici.
- GROAPĂ : Vă mulțumesc anticipat. Sîn-
teți un om de suflet. (*Grămescu iese ;
peste citeva clipe, intră Nuți, cu cele
două cafele.*) Vai, domnișoară scumpă,
v-ați chinuit atîta, ca să-mi faceți mie
o plăcere !
- NUȚI : Nu dimitale. Șefului. Unde s-a
dus ?
- GROAPĂ : Are o treabă. Se întoarce.
- NUȚI (*se așază într-un fotoliu și bea din
cafea pregătită pentru Grămescu*) :
Dumneata ești bucureștean get-heget ?
- GROAPĂ : Da, născut-crescut în Feren-
tari.
- NUȚI : Eu n-am fost în București decît o
dată. Acum un an și ceva.
- GROAPĂ : Și ce-ai vizitat în București ?
- NUȚI : Un bar de zi și unul de noapte.
El era străin, avea un „Mercedes”, go-
logani — gîrlă, dar cînd intrăm în
hotel, l-a luat Miliția. Ascunsese un
kil de hașis în motor.
- GROAPĂ : N-ai pățit nimic ?
- NUȚI : Nu, că eram minoră. Mi-au dat
cinci palme și m-au suit în tren. Nu
știi vreun refegist ?
- GROAPĂ : De ce ?
- NUȚI : Să mă mărit cu el. Doar n-o să
stau toată viața-n mizeria asta de oraș,
cu tata, paznic de noapte, și cu mama,
femeie de serviciu, plus frații mai
mici, în două camere pe pivniță...
- GROAPĂ : De ce nu te măriți aici ? Can-
didați, cred că ai destui.
- NUȚI : Oho ! În momentul de față, sînt
logodită cu doi : un șef de sală cu
„Opel” și un inginer de S.M.A. Șeful
de sală are burtă, iar inginerul lucrea-
ză la țară. Ce să fac eu la țară, cu
trupul meu ? Să-i gătesc mîncare, să-i
spăl rufe și să-i nasc copii ? Cunoști
vreun neamț serios ?
- GROAPĂ : Toți nemții sînt serioși. Din
păcate, neamțul pe care-l cunosc eu e
însurat.
- NUȚI : Și crezi că nu divorțează pentru
mine ? Habar n-ai cît de simpatică și
de lipicioasă sînt. Cînd poți să mi-l
prezinți ?
- GROAPĂ : Nu vrei un francez ? E burlac.
- NUȚI : Nu-i înghit pe francezi. Sînt zgîr-
ciți și vorbesc repede. Nici englezii
nu-mi plac, sînt prea țepeni. Ameri-
canii nu știu să se îmbrace. Îți spun
eu, cei mai buni bărbați sînt refe-
giștii : vorbesc puțin, beau mult, au
„Mercedes”, sînt grași și mor repede.
Am cunoscut unul acum două săptămî-
ni, aici, în oraș. Din păcate, nu știa
nici o boabă românește, nu prea ne-am

înțeles, dar i-am dat adresa, să vedem ce-mi scrie. Tare-aș vrea să plec de-aici ! Să am pașaportul în buzunar și să plec. Iar peste un an să mă întorc într-un „Mercedes“ și să le aduc cadouri la părinți, la frați și la rude. S-o văd pe mama, care mă trimitea în brinciuri, să stau la cozi, cum plinge și-mi pupă mina. Și pe tata, care e un bețiv nenorocit — cînd se îmbată, ne dă pe toți afară, în curte, noaptea, pe frig — cum se îmbracă în blugii aduși de mine, se uită în oglindă și ride, ca un neam prost. Și pe frații mei, clefăind gumă de mestecat. Și pe vecini, cum se zgîrie pe ochi de invidie. Nu mă las pînă nu ajung acolo. Dacă nu găsesc unul să mă mărit, mă reintregesc cu un văr de-al treilea, bișnițar și...

GRĂMESCU (intră istovit) : Nuți, lasă-ne singuri. *(Nuți iese. Grămescu se prăbușește într-un fotoliu.)* Domnule Groapă, am făcut pentru dumneala ce n-ar fi făcut nici un tată sau un frate. Am rezolvat.

GROAPĂ : Dragul meu, ori de cîte ori se va programa un control aici, am să aranjez să vin eu, și-o să fie bine. Am să te apăr ca pe copilul meu.

GRĂMESCU (îi dă un plic cu bani) : Să dea Dumnezeu să se facă doamna bine. Sint dolari americani... La negru, ăștia fac pe puțin patru sute de mii.

GROAPĂ : Te rog, nu-mi spune asemenea detalii, o să am muștrări de conștiință.

GRĂMESCU : În sfîrșit, bine că s-a făcut treaba.

GROAPĂ (pune banii în servieta-diplomat și se ridică) : Dragul meu, eu te las. Am să-i spun soției mele să se roage pentru fericirea dumitale. E o femeie pioasă, care se roagă zilnic și eficient. Îți mulțumesc pentru amabilitate și sper să auzim numai de bine.

GRĂMESCU : De asemeni. Încîntat de cunoștință.

GROAPĂ (confidențial) : Și, fii atent cu asta mică, să nu faci vreo prostie. Nu investi prea multe sentimente în ea, e cam haimana. Gîndul ei e să plece în străinătate.

GRĂMESCU : Nici o grijă ! Am să mă ocup de educația ei. A trăit într-un mediu viciat, dar are fond sufletească bun.

GROAPĂ : Și eu am această impresie. La revedere. *(Iese.)*

GRĂMESCU : Nuți !

NUȚI : Ce strigi așa ? N-ai sonerie ?

GRĂMESCU : Stai un pic cu mine. Azi am trecut prin două momente foarte grele ale vieții și carierei mele. Vreau să mă faci să uit.

NUȚI : Ce vrei să uiți ? *(I se așază pe genunchi.)*

GRĂMESCU : Să uit cum mă cheamă... Să uit că sînt prea bun și prea prost... Să uit că toți mă jecmănesc, acum, cît am, iar cînd n-o să mai am, o să-mi întoarcă spatele... Bineînțeles că și tu o să faci la fel.

NUȚI : Doar nu-ți închipui că stau cu tine pentru că ești tînăr și frumos. Te iubesc pentru că ești barosan și ai grijă de mine. Nu-i bine așa ?

GRĂMESCU : Ba da, e bine. Dar, cît ești cu mine, să joci cîstit.

NUȚI : Pe bune !

GRĂMESCU : Dacă ești cuminte, peste vreun an de zile te fac om.

NUȚI : Cum ?

GRĂMESCU : O să vezi tu. Totul e să fii corectă cu mine, să te porți frumos și să nu mă înșeli prea des. Adică, să nu știu, că mă enervez.

NUȚI : N-avea nici o grijă, sînt discretă. Dar zi cum mă faci om, că sînt curioasă.

GRĂMESCU (în șoaptă) : Am auzit că vrei să pleci în străinătate.

NUȚI : Vreau.

GRĂMESCU : Eu îți aranjez blatul. Incluziv căsătoria.

NUȚI : Cu cine ?

GRĂMESCU (ezită) : Cu mine.

NUȚI : Ce, ești nebul ? Vii și tu ?

GRĂMESCU : Ssst ! Mormînt ! *(Nuți îl sărută cu patimă. Ușa se deschide ușor și intră Vica, soția lui Grămescu, trecut de cincizeci de ani, fanată și grasă. Văzînd-o, Grămescu sare, speriat, îmbrîncînd-o pe Nuți. Aceasta din urmă iese în mare grabă.)* Ce-i cu tine, dragă, ce cauți aici ?

VICA : Iartă-mă. Dacă știam că ești la ora de amor cu secretara, nu te deranjam. Dar de ce nu sînteți și voi prudenți, de ce nu încuiați ușa ?

GRĂMESCU (brutal) : Te rog, fără insinuări !

VICA : Care insinuări ? Eu n-am făcut nici o insinuare.

GRĂMESCU : Ai zis ceva cu amor și cu deranj. Cum îți permiți să mă jignești ?

VICA : Iartă-mă, dragul meu, dar cînd te văd sărutîndu-te cu o femeie străină, eu, ca soție, pot să-mi imaginez orice.

GRĂMESCU : Eu mă sărutam cu o femeie străină ? !

VICA : Da, te-am văzut cu ochii mei.

GRĂMESCU : Tu, cu ochii tăi ?

VICA : Da.

GRĂMESCU : Du-te, dragă, la un doctor, nu vezi c-ai chiorit ?

VICA : Va să zică, n-o sărutai ?

GRĂMESCU : Nu.

VICA : Dar ce făceai ?
 GRĂDESCU : Tocmai venise la mine să mi se plîngă c-o doare o masea.
 VICA : Și tu, în clipa cînd te-am surprins eu, tocmai te uitai în maseaua ei ?
 GRĂDESCU : Exact.
 VICA (*emoționată*) : Dragul meu, sîntem împreună de douăzeci și cinci de ani, am trecut prin multe, bune și rele, m-ai necăjit de atîtea ori, m-ai mințit, m-ai înșelat, m-ai umilit, dar te-am iertat. Te-am iertat pentru că te-am iubit... Singurul bărbat din viața mea pe care l-am iubit... Și pentru că am vrut ca familia noastră să rămînă neclintită și unită... Dar acum am obosit și nu mai vreau să te iert. Am să mă despart de tine.
 GRĂDESCU : Mă rog. Cum dorești.
 VICA : Am să te părăsesc. Am să plec.
 GRĂDESCU : Unde ?
 VICA : Nu știu. O să văd. Poate mă duc la tata, la țară.
 GRĂDESCU : E o idee. O să te simți bine, în casa lui de chirpici, cu pămînt pe jos și cu găinile sub pat. Mă rog, e cam alcoolic, dar nu contează, o să vă descurcați cu pensia lui de ceapă...
 VICA : Pot să mă duc la soră-mea, Geta, la Bîrlad.
 GRĂDESCU : Da, și asta e o idee. Două camere pe hol, ei doi, plus trei copii și soacră-sa paralizată, o să dormi cu ea în aceeași cameră, o s-o îngrijești, o să stați de vorbă noaptea... Dar de ce nu te duci la mătușă-ta Florența, aia care are garsonieră în Prelungirea Ferentari, și care fumează trei pachete de „Carpați” fără filtru pe zi, și care are vocea lui Armstrong, cînd tușește, tremură geamurile ? ! Sau mută-te cu prietena ta din copilărie, Vasilica, ea — divorțată, tu — divorțată, o să ai un umăr pe care să plîngi, și viceversa, vâ mai amintiți de copilărie și tinerețe... Sau poate îți refaci viața, la cinci-zeci și unu de ani încă nu e totul pierdut, găsești unul de șaptezeci, îi îndulcești bătrînețile, îi faci ceaiurile, pe urmă înmormîntarea, parastasurile, nu degeaba sînt vestite românele, în materie de praznice... (*Ea tace, încremenită.*) De ce taci ? Zi ceva. La ce te gîndești ? (*Se apropie de ea.*)
 VICA (*într-un țirziu, trezită ca dintr-un vis*) : Mă gîndeam, dragul meu, că ai făcut un gest umanitar, îngrijind-o pe această tînără, pe care o durea maseaua.
 GRĂDESCU : Bineînțeles.
 VICA (*își pune capul pe umărul lui și plînge cîteva clipe, apoi își revine, brusc*) : Iartă-mă că am urcat fără să te anunț. Nu e în obiceiul meu. Am fost

la cumpărături, și, trecînd pe-aci, am vrut să te întreb dacă vîi deseară la masă.
 GRĂDESCU : Nu. Deseară iau masa cu un inspector de la București. O să vin tîrziu.
 VICA : La revedere și, încă o dată, te rog să mă scuzi.
 GRĂDESCU : Nu face nimic.
 VICA (*se întoarce de la ușă*) : Uitasem să-ți spun ceva. De fapt, pentru asta venisem. Fiica noastră s-a încurcat cu unul de șizeci de ani.
 GRĂDESCU (*palid*) : Nu se poate !
 VICA : Ba da. Vor să se căsătorească. Se iubesc sincer.
 GRĂDESCU : Bine, dar e monstruos ! Ea n-are nici optsprezece ani, e minoră !
 VICA : Au mai fost cazuri. Și mai sînt. Sigur că diferența de vîrstă e cam mare, dar acum nu mai putem da înapoi. E însărcinată.
 GRĂDESCU (*prăbușit*) : Du-te. Toată viața ta nu mi-ai dat decît vești proaste. Faci asta cu o plăcere diabolică. Doamne, ce blestem ! (*Vica iese. Intră Nuți.*)
 NUȚI : Ai avut șucăr cu ea ? I-am dat bună ziua și nu mi-a răspuns. A avut noroc că era cineva în cameră, c-o sictiream.
 GRĂDESCU : Las-o în pace, e amărită. O să fii și tu bătrînă, și nu-ți doresc să-l prinzi pe bărbat-tu sărutîndu-se cu una tînără.
 NUȚI : Mamă, păi, dacă-l prind, a încurcat-o, îi dau verde de Paris. Fii atent, în cazul că mă atașez de tine, nu te sfătuiesc să mă înșeli, te fac de ris în tot orașul.
 GRĂDESCU : Ziceai că e cineva alături ?
 NUȚI : Da.
 GRĂDESCU : Cine ?
 NUȚI : Nu mi-a spus. E nervos, vrea să dea buzna.
 GRĂDESCU : Zi-i să vină mîine. Și îmbracă-te, că plecăm. Vreau să mă îmbăt.
 NUȚI : Cum faci cînd te îmbeți ?
 GRĂDESCU : Îmi vine să cînt și să plîng.
 NUȚI : Amîndouă deodată ?
 GRĂDESCU : Da.
 NUȚI : O să fie nostim.
 TURBATU (*intră fără să bată la ușă*) : Îmi pare rău că intru nepoftit, dar am așteptat destul.
 GRĂDESCU (*истерic*) : Ieși afară !
 TURBATU : Ce să fac ?
 GRĂDESCU : Să ieși afară ! Cum îți permiți să intri în biroul meu, fără să bați la ușă ? Ești pe cîmp ? Ești la mă-ta acasă ? Nesimțitule !
 TURBATU : Scuzați. (*Iese.*)
 GRĂDESCU : Du-te și așteaptă-mă după colț, lîngă cofetărie. Cînd mă vezi tre-

cind, pleci în urma mea până la par-
king, unde am mașina, un B.M.W. al-
bastru.

NUȚI : Ochii ! *(Iese, dar se întoarce în
aceeași clipă.)* Individul n-a plecat.
Așteaptă.

GRĂDESCU : L-ai întrebat cine e ?

NUȚI : Da. Maiorul Turbatu de la Miliția
economică.

GRĂDESCU : Mulțumesc. *(Își pune o
mână la tâmplă și tace îndelung, cu
mintea pustie.)*

Tabloul 4

**În birou, Turbatu și Grădescu. Turbatu e îmbrăcat civil și are
cu el o geantă voluminoasă și jerpelită.**

GRĂDESCU : Tovarășe maior, vă rog din
suflet să mă iertați, dar nu v-am re-
cunoscut.

TURBATU : Așa de rău m-am schim-
bat ? Fii sincer.

GRĂDESCU : Nu, nu v-ați schimbat, ară-
tați foarte bine, dar eram eu nervos și
tracasat ; am avut o zi agitată, mi s-au
întimplat și niște necazuri în familie.
Zău, vă rog să mă scuzați.

TURBATU : Cine dracu' n-are necazuri,
fie la serviciu, fie acasă, sau
chiar la amândouă ? Eu, îți spun
sincer, am început să vorbesc
singur, uit pe ce stradă stau, uit tele-
fonul de la serviciu, nu mai știu cum
mă cheamă sau rămin cu privirea pe
pereți, fără să mă gîndesc la nimic, ore
întregi. Ca să nu-ți mai spun că sînt
nervos într-un hal fără de hal și, pen-
tru că la serviciu n-am voie să mă
exteriorizez, mă descarc pe cei de-a-
casă : pe nevastă, pe soacră-mea și pe
cele trei fete, că trei am. De frică să
nu explodez, merg, săracele, în vîrf
picioarelor, și vorbesc în șoaptă. Ne-
vastă-mea mi-a zis : „dragă, schimbă-ți
numele, că poate te liniștești, ai turbat
de tot !”

GRĂDESCU : Dar ce, parcă numele are
vreo legătură cu astenia ?

TURBATU : Bineînțeles că nu, dar ea
făcea o ironie. Nici prin cap nu-mi tre-
ce să-mi schimb numele. În primul
rînd, pentru că pe mine nu mă de-
ranjează, deși lumea e gata oricînd să
facă bancuri proaste pe chestia asta.
Mai de mult, era unul la noi pe care-l
chema Nebunu și șmecherii îi ziceau :
„Tovarășe Nebunu, vă cheamă tova-
rășu' Turbatu”. În al doilea rînd, fe-
tele, dacă se mărită, oricum își schimbă
numele. Iar în al treilea rînd, nea-
mul lui Turbatu e vestit în tot jude-
țul. Străbunicul meu a luptat în răz-
boiul de independență și-a fost decorat
de prințul Nicolae al Rusiei. Bunicul
a luptat în 1907, și în războiul pentru

România mare, la Mărășești, a fost ră-
nit în piept. Tata a luptat pină-n Ta-
tra, iar eu am luptat pentru colectivi-
zare în zona de deal. Pot eu să mă
lepăd de un neam atît de glorios ?

GRĂDESCU : Nu.

TURBATU : Deși, la meseria mea, de lu-
crător în Miliție, numele are o oare-
care importanță. Una e să te cheme
Turbatu, și alta e să te cheme Blindu,
cum îl cheamă pe un cumnat al meu,
care lucrează la C.E.C. Am impresia
că dumneata ești grăbil, și eu te țin
de vorbă.

GRĂDESCU : Nu, nu mă grăbesc. Îmi
face plăcere să stăm împreună. Doriți
o cafea ?

TURBATU : Mulțumesc, nu servesc. Ți-am
spus că sînt cu nervii la pămînt. Dar
să-ți zic de ce te-am deranjat.

GRĂDESCU : Vă rog.

TURBATU : Acum o jumătate de oră...
hai să zic trei sferturi de oră... o pa-
trulă de-a noastră vede în restaurantul
gării doi indivizi cu serviete-diplomat,
care ședeau la o masă, beau whisky și
rîdeau de se prăpădeau. Băieții noștri
intră la idei : „mă, ce motiv au ăștia
de beau vizichi și rîd cu alîta poftă ?”
Îi legitimează, li se par suspecti și-i
aduc la Miliție, unde eu tocmai eram
ofiter de serviciu. Îi întreb cine sînt, și
ei îmi arată niște legitimații de revi-
zori contabili. Între timp, primisem
prin telex o comunicare, cum că doi
cunoscuți escroci au plecat din Caracal
spre noi. „Și le zic : „copilași, erați aș-
teptați, bine ați venit”. Ce crezi că am
găsit în gențile lor ? Unul avea o sută
de mii, bani gheață, iar celălalt — zece
mii de dolari.

GRĂDESCU (*încrămenit*) : Extraordinar !
TURBATU : Îi întreb de unde i-au furat,
și îmi zic că nu i-au furat, că i-au
luat mită de la șeful cooperației meș-
teșugărești pe municipiu, domnul Gră-
descu. Adică, de la dumneata.

GRĂDESCU : De la mine ? !

TURBATU : Tipii au recunoscut totul imediat. Sînt profesioniști cu caziere bogate, cunoscători de organele noastre. Dar ce părere ai de stilul nostru de lucru ? Într-o oră de la comiterca escrocheriei, am și pus mîna pe ei. Dacă întîrziem un sfert de ceas, luau trenul și duși erau, banii erau ca și pierduți. Ia o hîrtie, un pix, și scrie. (*Grănescu se conformează.*) „Subsemnatul cutare și cutare, adresa și funcția, am primit de la maiorul Turbatu Vasile, de la Miliția municipală, următoarele sume : una sută mii de lei în bancnote de cîte o sută de lei, și zece mii de dolari S.U.A., în bancnote de cîte o sută de dolari”. Semnează. (*la hîrtia de la Grănescu și o pune în buzunar.*) Mersi. Ai dracului escroci ! Ce stil au, domnule, ce curaj, ce tupeu !

GRĂNESCU : Vorba dumneavoastră : sînt profesioniști.

TURBATU : Totuși, eu nu pricep cum de te-au putut păcăli pe dumneata, om cu atîta experiență. Cu ce te-au șantajat ?

GRĂNESCU (*evaziv*) : Că mă controlează pînă-n pinzele albe... Că, dacă nu-i omenesc, fac ei în așa fel încît să mă bage la apă... Adevărul e că un revizor, dacă vrea, te scapă, dacă nu, te infundă. Ești la mîna lor. (*Pauză.*) Îmi dați banii acum ?

TURBATU : Care bani ?

GRĂNESCU : Banii pe care i-ați recuperat de la escroci.

TURBATU : Domnu' Grănescu, dumneata ai cumva impresia despre mine că sînt un timpit ?

GRĂNESCU : Nu. De ce ?

TURBATU : Nu, serios, ai impresia că sînt bătut în cap ?

GRĂNESCU : De ce, tovarășe maior ?

TURBATU : Păi, adică, să-ți dau înapoi un purcoi de bani, fără să te întreb de unde-i ai ?

GRĂNESCU : Întrebați-mă.

TURBATU : De unde-i ai ?

GRĂNESCU : Sînt banii mei personali. Din economii.

TURBATU : Asta, în ce privește banii românești. Ai făcut economii la coșniță. Dar dolarii ? Îți făceai piața la shop ?

GRĂNESCU (*excedat*) : Îmi dați voie să iau o pastilă ?

TURBATU : Ce ?

GRĂNESCU : Diazepam. Calmant.

TURBATU : Dă-mi și mie una. (*Inghite o pastilă.*) Sînt nedormit de două nopți, am pulsul mărit, mă înjunghie inima... Toți își inchipuie că meseria asta e ca la cinema : fugărești un bandit, trage el, tragi tu, îți dă un pumn, îi dai un pumn, îl prinzi — și gata. Pe dracu' ! Săptămîna trecută, ca să smulg unui contabil-șef un pont foarte important într-o fraudă de două mili-

oane, l-am mîm anchetat treizeci și două de ore fără întrerupere, pînă a cedat. În timpu-asta, am fumat cinci pachete de țigări. M-am dus singur la spital să-mi facă o injecție, îmi bubuiau timplele ca un motor Diesel.

GRĂNESCU : Tensiune.

TURBATU : Nouășpe cu paispe. În sfîrșit, să trecem la ale noastre. De unde aveai banii, și pentru ce le-ai dat mită ?

GRĂNESCU : V-am spus că erau banii mei personali și că le-am dat mită pentru că m-au amenințat.

TURBATU : Păi, dacă te simțai nevinovat, n-aveau decît să te amenințe.

GRĂNESCU : Am zis că e mai bine să scap de belea.

TURBATU : Nu e logic ce spui. Dumneata le-ai dat acestor indivizi aproape o jumătate de milion de lei. Asta însemnează că ei te aveau la mîna cu ceva extrem de grav. Despre ce-i vorba ? Fii sincer, nu te feri de mine, am mijloace să aflu totul.

GRĂNESCU (*își schimbă brusc atitudinea, adică începe să ridă în hohote, ca de o glumă bună*) : Tovarășe maior, eu credeam că dumneavoastră aveți simțul umorului, doar sinteți oltean, ce naiba !

TURBATU : Nu sînt oltean, sînt vilcean. E o diferență.

GRĂNESCU : Dumneavoastră nu v-ați dat seama că eu glumesc ?

TURBATU : Cînd ?

GRĂNESCU : Acum. Chiar ați crezut că escrocii au fost la mine și mi-au luat atîția bani ? În primul rînd, chiar așa naiv mă credeți ?

TURBATU : Tocmai că mă miram.

GRĂNESCU : În al doilea rînd, de unde să am eu atîția bani ? O sută de mii de lei, și zece mii de dolari ! Doămne ferește ! Eu de-abia mă ajung cu lea-fa, nu pot să pun un ban deoparte.

TURBATU : Și-atunci, de ce mi-ai dat declarația scrisă ?

GRĂNESCU (*ride cu poftă*) : Am vrut să vă joc o farsă.

TURBATU (*ride și el*) : Asta chiar că-i bună ! Auzi, zi-i, totuși, fetei să-mi facă o cafeluță.

GRĂNESCU : Imediat. (*Iese în antecameră. Turbatu scoate din servietă o mustață pe oală, o pereche de ochelari fumurii și o pălărie vînatorească, luînd înfățișarea lui Păsculete. Reintrînd, Grănescu e stupefiat.*) Cine sinteți ?

TURBATU : Păsculete, nu mă cunoști ? (*Își scoate masca lui Păsculete și o pune pe cea a lui Groapă. Apoi, ride de se prăpădește.*) Ce zici de chestia asta, Grănescule ? Te-am lăsat mască ! Ha, ha, ha !

GRĂNESCU (*abulic*) : Nu înțeleg nimic.

TURBATU : Cum eu înțelegi ? Păsculete și Groapă eram eu. Am lucrat în tra-vesti.

GRĂMESCU (încă năuc) : De ce ?

TURBATU : Simplu : ca să meargă treaba mai ușor și ca să scot niște bani de la dumneata. Mai ales dolarii. Ști-am că-i ai, dar nu știam unde sînt. Acum am aflat unde îți leii și bijuteriile. Sub dudul din curte. Opt sute de mii și un kil trei sute de aur. Le-am cîntărit.

GRĂMESCU : Cînd ?

TURBATU : Acum o jumătate de oră. Am trimis băieții cu ordinul procuorului, au dezgropat cutia de metal, cu martori, bineînțeles, pe urmă a venit și soția, a venit și fiica, au semnat procesul-verbal. Totul, legal. Înțelegi ?

GRĂMESCU : Nu înțeleg.

TURBATU : Îți explic încă o dată. Dumneata și oamenii dumitale erați de mult în colimatorul meu, știam că fu-rați pe rupe, știam că ai cumpărat aur și valută, dar mai știam, în ace-lași timp, că ancheta o să fie grea, grea de tot, că n-o să vrei să recunoști nimic, că banii, aurul și valuta le-ai ascuns atît de bine încît o să-mi iasă pârul prin căciulă pînă le găsesc. Și-a-tunci, ce mi-am zis : ia să-i joc un pic de teatru lui Grămescu, să vedem dacă ține. Și-a ținut. Ce e drept, am și ta-lent, trebuie să recunoști, cînd eram tî-năr jucam la Casa de cultură, în echi-pa de amatori, am jucat Caragiale, Cehov, Everac, Băieșu... Roluri fru-moase. Vreau să-ți spun, însă că mus-tățile, barba și restul machiajului sînt din banii mei, nu mi le decontează nimeni. Nu vreau să mă laud, că nu-mi stă-n caracter, dar am valoare, recu-noști ? F.B.I.-ul ar da o avere pe mine. Auzi, Grămescule, eu te știu pe dum-neata de cincizece ani, de cînd eram locotenent. Pe-atunci, dacă nu mă în-șel, erai un fel de activist. Cum de-ai decăzut în asemenea hal ? Cum de-ai ajuns să furi ? (Grămescu tace.) Mă rog, dacă nu vrei să vorbești, nu vorbi, nu te obligă nimeni. De fapt, eu, în linii mari, știu trecutul dumitale. Tră-i-ai cu o coafeză...

GRĂMESCU : Manichiuristă.

TURBATU : Exact. Manichiuristă. Și so-ția te-a reclamat, chiar în ziua cînd trebuia să fii promovat într-o muncă de răspundere.

GRĂMESCU : Nu soția m-a reclamat, ci sora ei. Soția mea e o femeie de ca-racter.

TURBATU : Mi-am dat seama. Cînd i-a găsit pe băieți scoțînd tezaurul din gră-dină, n-a zis nimic, dimpotrivă, cît au făcut inventarul, i-a servit cu cafele și dulceață. Deci, după ce-ai fost scos cu avertisment...

GRĂMESCU : Fără avertisment.

TURBATU : Mă rog... Ai primit această muncă administrativă. Ce s-a întîm-plat pe urmă ? Au început să-ți placă banii și femeile. Adică nu, femeile îți plăceau dinainte. Dumneata personal n-ai furat, dar îi lăsați pe alții să fure. Și primeai. Știu exact cît primeai săp-tăminal. Ghici de unde știu.

GRĂMESCU : Mă turnau secretarele.

TURBATU : Nu. Unul dintre ăia care-ți dădeau era omul nostru.

GRĂMESCU : Nu mi-ă mir.

TURBATU : Din informațiile mele, mai ai încă cincisprezece mii de mărci vest-germane. Unde le ții ? (Tăcere.) Mă rog, nu-i nici o grabă, îmi spui mai tirziu. De fapt, ce vroiai să faci cu valuta ? Spune-mi sincer.

GRĂMESCU : Vroiam să fac o excursie în Occident.

TURBATU : Și-ți trebuiau atîția bani pentru o excursie ?

GRĂMESCU : Aveam de gînd să merg la Monte Carlo, ca să joc la ruletă. E visul meu din copilărie, de cînd am văzut un film în care unul pleca de la cazino cu o roabă plină de bani.

TURBATU : Și ce făceai, dacă ciștiagai ?

GRĂMESCU : Îmi deschideam un mic res-taurant pe Coasta de Azur. Aș fi stat toată viața lungit într-un șezlong, la umbra palmierilor, privind cea mai albastră mare din lume. N-ar fi fost bine ?

TURBATU : Ce să mai vorbim ? Parcă eu n-aș vrea să călătoresc în străinătate ? Sau să trăiesc toată viața la Miami Beach și să-mi fac vacanțele la Aca-pulco, cu iahtul meu personal ? Așa, mă duc în concediu la „Doi Mai”, cu nevastă-mea, soacră-mea și trei fete, la un țîran turc, cu casa plină de muște și țințari, că e mai ieftin, și călătoresc cu un „Trabant” hodoro-git, care-ți mută rinichii în esofag. Te întreb foarte sincer o chestie : ce s-ar întîmpla dacă am pleca toți în Occident, unde nivelul de trai e de nu știu cîte ori mai mare ca al nostru ? Ce s-ar fi întîmplat, dacă toată populația din Dacia ar fi plecat, la Roma, cînd au venit barba-rii ? Am fi dispărut ca popor. Ce, par-că mie îmi convine ca nevastă-mea să mă birie toată ziua la cap că nu gă-sește aia, că nu găsește aialaltă, că fi-sa n-a intrat la facultate și s-a făcut vinzătoare la o librărie, că n-are și ea o haină de astrahan sau o pereche de cizme de piele naturală ? Iar eu o în-treb : „de unde, mamă, că trăim șase guri dintr-o leafă !” Ne-am născut aici, stăm aici și ne urmăm destinul, că de-aia sîntem bărbați, nu curve, care s-agață de primul „Mercedes” și pleacă unde văd cu ochii ! (Pauză.) Iartă-mă

că li-am făcut puțină morală, tocmai dumițale, care, ca fost activist, știi chestiile astea mai bine decât mine, dar faptul că vroiai să duci valuta asta în Occident, ca s-o joci la ruletă, mi se pare o mirșăvie.

NUȚI (*intră cu o cafea, pe care i-o pune lui Turbatu în față*): Mai aștept ?

GRĂMESCU : Da. (*Nuți iese.*) Și-acum, ce urmează ? Mă arestați ?

TURBATU : Nu. Miine la ora nouă să fii la mine. Începem ancheta. Te rog să nu-mi faci greutăți. Vreau să plec în Delta, la pescuit, mai am un rest de concediu de anul trecut.

GRĂMESCU : La ce mă băgați ? La luare de mită și deținere ilegală de valută ?

TURBATU : Asta e treaba justiției, nu mă amestec.

BUBU (*deschide ușa, discret*): Nașule, mai ești aici ? (*Intră, urmat de Sotir, Gigi și Vava ; văzându-l pe Turbatu, se sperie și vor să se retragă. Grămescu le face semn să rămână.*)

GRĂMESCU : Ce s-a întâmplat ?

VAVA (*la ureche*): Acum o oră, a fost Miliția la noi acasă. Ne-a luat tot.

TURBATU : Nu vă feriți de mine. Sint în problemă. (*Cei patru îl privesc incremenți.*)

GRĂMESCU : Dinsul e tovarășul Turbatu, de la Miliția economică.

GIGI (*ironic*): Încintat.

TURBATU : Nu mai puțin. (*Pauză lungă.*) Aveți o toaletă pe-aici ?

GRĂMESCU : Leșiți pe culoar, mergeți înainte, ultima ușă pe dreapta.

TURBATU : Mulțumesc. (*Iese.*)

SOTIR : Cu alte cuvinte, nașule, sintem curățați.

GRĂMESCU : Da, sintem curățați.

BUBU (*plângând*): De-adevăratelea ?

GRĂMESCU (*întunecat*): Da, de-adevăratelea.

BUBU : Dar cum e posibil ?

GIGI : De unde-au știut ei c-am ascuns totul în butoiul cu varză ?

VAVA : Și la mine au mers la fix. Cine ne-a turnat ? Nu cumva revizorii ăia ?

GRĂMESCU : Revizorii ăia nu erau revizori adevărați.

VAVA : Dar ce erau ?

GRĂMESCU : Erau el.

BUBU : Care, el ?

GRĂMESCU : Turbatu. S-a mascat cu mustăți, cu barbă falsă și cu legitimație, și m-a păcălit. De două ori. Acuma m-a păcălit și-a treia oară. M-a pus să-i dau chitanță c-am primit înapoi de la el banii pe care i-am dat spăgă. M-am aruncat singur în gura lupului. (*Pauză.*) Vreți să-mi faceți și mie un serviciu ? Scuipați-mă în ochi.

GIGI : Bine, bre, nașule, în halu-ăsta ai ajuns ? Să te tragă niște găinari în piept ? Te credeam mai deștept.

GRĂMESCU (*dărimat*): Și eu.

SOTIR : De noi, cine i-a spus ?

GRĂMESCU : Eu, nu.

BUBU : Dar cine ?

GRĂMESCU : Mi-a mărturisit că unul dintre voi e omul lui.

VAVA : Eram sigur. Ne-am nenorocit. (*Către Gigi, urlând.*) Tu ești ăla !

GIGI (*scoate un șis*): Mai zi o dată !

BUBU (*iși smulge părul din cap*): Copilașii mei, au rămas pe drumuri, muritori de foame ! Soțioara mea ! Mămica mea ! Mămica mea, care-mi spunea : „mănincă fasole, dar să dormi în patul tău“.

GIGI : Nașule, ce ne facem ? Poți să ne salvezi ? Poți să iei totul asupra mătale ?

GRĂMESCU : Acum e târziu. Dacă v-au făcut deja percheziție și v-au găsit banii și aurul, e târziu. V-am spus să nu le țineți în casă.

GIGI : Ne-ai spus acum o oră, când eram să facem mutarea ? Doamne, nu ne lăsa ! (*Cei patru pling unul pe umărul celuilalt.*)

SOTIR : Nevastă-mea a leșinat. I-au luat și cruciulița de la git.

VAVA : Fug în munți...

GRĂMESCU (*răscolește în servieta jerpelită a lui Turbatu, studiază cu atenție mustățile și bărbile, apoi scoate un pistol*): Băieți, nu mai bociiți. A apărut o rază, în bezna disperării. Ce părerere aveți de obiectul ăsta ? (*Cei patru privesc pistolul, incremenți.*) Bubule, dacă nu mă înșel, tu ai făcut tir în tinerețe. Ia vezi, e bun la ceva ?

BUBU (*cercetează pistolul*): E încărcat.

GRĂMESCU : Interesant.

BUBU : Nu înțeleg.

GRĂMESCU : Când se întoarce Turbatu, eu o să ies puțin. Voi, rămâneți cu el, mai discutați, mai... (*Ambiguu.*) Vedeți ce faceți...

SOTIR : Adică, ce ?

BUBU : Tăceți, că vine ! (*Intră Turbatu, Tăcere. Se așază în același fotoliu. Bubu se postează în spatele lui.*)

TURBATU : Domnu' Grămescu, rămîne să ne vedem miine. (*Către ceilalți patru.*) Veniți împreună.

GRĂMESCU : Scuzați-mă o clipă. (*Iese. Moment de suspans. Cei patru se uită unul la altul, incremenți. Turbatu îi studiază pe fiecare cu privirea.*)

TURBATU : Dar ce e cu tăcerea asta de mormînt ?

VAVA : Curat mormînt, tovarășe maior !

BUBU (*îi pune pistolul în ceafă ; ceilalți încuviințează cu privirile ; trage ; Turbatu cade cu capul pe spătarul fotoliului. Pauză îndelungă ; nici unul nu are curajul să-i privească pe ceilalți în ochi*): Asta e.

GRĂMESCU (*intră, solemn*): Se pare că altă soluție nu exista.

- GIGI** : Și-acum ?
VAVA : Să ne gândim la ce e de făcut.
SOTIR (ingrozit) : Nu trebuia așa ceva ! Nu trebuia !
- GRĂMESCU** : Taci ! Nu urla !
GIGI (transpirat) : Îmi pare rău, dar eu plec. Eu nu iau parte la așa ceva.
- GRĂMESCU** : Stai aici ! Ai fost de față, nu mai ai nici o scăpare. Doar dacă te duci să ne torni.
- GIGI (isteric)** : Nu vreau să iau parte la o crimă ! Nu vreau să fac pușcărie pentru uciderea unui om ! Poate are și el nevastă și copii, ca și mine !
- GRĂMESCU** : Avea nevastă, soacră și trei fete. Dar ce preferai ? Să plîngă copiii tăi, sau copiii lui ? (*Pauză*.) Ce-i de făcut ? Veniți cu o idee.
- NUȚI (deschide ușa ; către Grămescu)** : Dragă, stau de-o jumă' de oră în parking și te aștept.
- BUBU (ca să nu observe Nuți că maiorul e mort, îi îndreaptă capul, se așază în fața lui și-i vorbește, ca și cum ar continua o discuție)** : Dacă Dudu dribla spre dreapta și trăgea, eram calificat ! Categorie.
- GRĂMESCU** : Du-te înapoi și te așteaptă. Vin imediat. (*Nuți pleacă*.) Clădirea are un beci. Duceți-l acolo.
- GIGI** : Și pe urmă ?
GRĂMESCU : Ne mai gândim. La noapte, luăm o hotărâre.
- BUBU** : Cu ce-a venit maiorul pînă aici ?
GRĂMESCU : Cu mașina personală. (*Se uită pe fereastră*.) Mașina e jos. Trabantu-ăla verde.
- BUVU** : E perfect.
VAVA : De ce e perfect ?
BUBU : Îl urcăm în mașină, ieșim din oraș, îl așezăm la volan, dăm foc la mașină și-l aruncăm într-o prăpastie. (*Pauză*.)
- SOTIR** : Cum îl ducem pînă la mașină ?
BUBU : Simplu. Îl luăm doi inși de brațe și-l ținem ca și cum ar fi beat. Ia să facem o probă. (*Bubu și Sotir îl iau pe Turbatu de brațe, îl ridică și fac cu el o probă de mers*.)
- GRĂMESCU** : Da, se poate. Dar mai stăm zece minute, ca să se însereze bine. Cum îl urcați în mașină, dispăreți imediat. Tu, Gigi, mergi cu mașina ta în urma lor. După ce terminați, mă găsiți la „Hanul cu prepeleac”, în separeu.
- TURBATU (tresare, ca și cum s-ar fi trezit din somn)** : Băieți, eu e bine cum v-ați gândit. Voi nu vă dați seama că la autopsie mi se găsește glonțul în cap și toată înscenarea voastră cade ?
- GIGI (nimeni nu realizează încă absurdul situației)** : Eu n-am înțeles.
- TURBATU** : E simplu ca lumina zilei : din moment ce există un glonț în cap, e limpede că nimeni n-o să mai creadă c-am căzut în prăpastie din întîmplare și c-am ars. Căutați altă soluție.
- BUBU** : Da, are dreptate. Nu e bună ideea cu prăpastia. Cel mai bine ar fi să-l topim în var.
- VAVA** : Sau să-i legăm o piatră de gît și să-l aruncăm într-un lac.
- TURBATU** : Eventual, mă tăiați în bucăți, luați fiecare cite o bucată, vă aruncați în cinci trenuri diferite și mă aruncați în cinci localități diferite. (*Cei patru, adică Bubu, Vava, Gigi și Sotir, realizează, brusc, că mortul e cel care vorbește, își ies din minți, urlă, îngrozii, și se aruncă pe ferestre. Maiorul i se adresează lui Grămescu, nedumerit*.) Ce-i cu ei, de ce s-au speriat ?
- GRĂMESCU (omul care nu se mai miră și nu se mai sperie de nimic)** : Nu știu. Sînt oameni simpli, împovărați de superstiții și lipsiți de cultură.
- TURBATU (ia pistolul de pe masă și-l pune în servietă)** : Am făcut ieri tragere cu gloanțe oarbe și l-am uitat la mine. Pe chestia asta, s-ar putea să fiu sancționat.
- GRĂMESCU (apatic)** : Vă descurcați dumneavoastră, nu vă plîng. Aveți o mințe ca briciul. (*Ride*.) În ce hal i-ați speriat ! Știți că, dintr-o chestie ca asta, e posibil să nu-ți mai revii niciodată ? Poți să înnebunești.
- TURBATU** : Pe cuvîntul meu că figura a fost absolut neprevăzută. Uitasem complet de pistol. Ca dovadă, nici nu vă bag la dosar tentativa de omor, deși ați merita. Povestea rămîne între noi, ca o glumă bună. De ce stai așa pleoștit ? Mă, Grămescule, fii bărbat, mergi pînă la capăt.
- GRĂMESCU (remontat)** : Aveți dreptate, am să merg pînă la capăt. Ca un ade-vărat bărbat.
- TURBATU** : Noapte bună. Te aștept mîine. (*Pleacă*.)
- GRĂMESCU** : La revedere. (*Stă incremenit la birou, profund îngîndurat. Fumează. Apoi, brusc, ia o decizie : caută prin mai multe sertare și scoate o frînghie. Leagă frînghia de lustră, îi verifică rezistența, face un ochi, așază un scaun și-și vîră capul în laț. Se gîndește o vreme, apoi strigă, patetic*.) Oameni ! Oameni ! Mă auziți ? Vreau să vă vorbesc. Mă auziți ? (*Confidențial*.) Viața mea se va sfîrși aici, în această seară. Veți zice : „Cu atît mai bine ; un ticălos mai puțin”. Dar vă întreb : ce contează, în fața morții, dacă ai fost bun sau rău ? Dacă ai fost un mizgerabil sau un sfînt ? Un prost sau un deștept ? Toți murim la fel : singuri și nefericiți. (*Plînge*.) Trăim o viață, iar la sfîrșit ne dăm seama că nu știm ce e viața. Ce e viața ? Dicționarele și manualele nu dau o definiție. Dar moartea ? Despre moarte nu știm absolut nimic. Nimic, nimic ! Savanții și filozofii sînt toți niște es-

croci ! Niște haimanale ! De două mii de ani ocupă catedrele universităților și încasează premii Nobel foarte grase, dar nu e unul în stare să-mi spună ce se va întâmpla cu mine după ce mă spînzur. Ce va face bietul meu suflet ? Unde se va duce ? Își va găsi locul în trupul unui melc sau al unui berbec merinos ? Sau va rătăci prin universul infinit, ca un ciine pribeag ? (Sună telefonul.) Alo ! Greșeală ! Nu face nimic. (Închide. Se frămîntă.) Aș fi vrut să vă spun ceva frumos, care să vă înduioșeze, ceva care să vă facă să plîngeți. V-aș fi spus o poezie, dar n-am memorie, v-aș fi cîntat un cîntec, dar n-am voce... O să mă întrebați de ce mă spînzur. Pentru că nu vreau să merg la închisoare. Nu suport suferința fizică, constrîngerea, umezeala, frigul, mizeria, vulgaritatea, umilința. Ieșind de-acolo, aș fi bătrîn, bolnav, istovit, neputincios, o cîrpă, o otreapă... Dacă mi s-ar da voie... (Sună telefonul.) Alo ! Du-te dracului ! Ți-am spus că e greșeală ! Ce te privește pe dum-

neata ce număr am ? Lasă-mă-n pace, sînt ocupat, vreau să mă spînzur ! (Închide.) În sfîrșit, e tîrziu... N-am nimic să vă mai spun. A, da, mi-am adus aminte. Cînd eram copil (ride singur), am închis o gîrgăriță într-o sticlă. Ermetic. Fără hrană, fără apă. Am vrut să văd cît o să trăiască. A trăit un an, doi, trei, patru, cinci... Pînă cînd, într-o zi, dintr-o întîmplare, s-a spart sticla. (Urlă.) Sîntem ca niște gîrgărițe... Niște... (Pauză.) De fapt, cred că acum înțeleg ce e viața. Viața e... (Sună telefonul. Se apleacă să ia receptorul, dar face o mișcare greșită și scaunul se răstoarnă ; rămîne spînzurat de frînghie. Cu ultimele puteri, strigă în receptor.) Alo ! E greșeală...

(Ușa se deschide și intră Nuți. Aceasta îl privește lung și fără uimire.)

NUȚI : Mă lași să te aștept o oră în frig și ploaie, udă flească, și tu te... Nesimțitul ! (Ia de pe birou pachetul cu țigări și bricheta lui Grămescu, își aprinde o țigară și pleacă.)

CORTINA

P.S. Autorul recomandă ca personajele Păsculete, Groapă și Turbatu să fie interpretate de același actor. Pentru a nu se știrbi cu nimic surpriza spectatorilor, firesc ar fi ca în caietul-program să nu se menționeze distribuția.

FOTOCRONICĂ

„Căruța cu artiști“ de Alecu Popovici, la Teatrul Dramatic din Brașov

